

דף מג.

עין משפט א.

או"ח סימן ריג סעיף א

עיין לעיל דף מב. עין משפט ב

עין משפט ב.

או"ח סימן קעד סעיף ה

ה. ט. על היין שבתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו ואפי' הסיבו יחד, שלא יכולים לענות אמן שחוששין שמא יקדים קנה לוושט.

הגה: וי"א שאם אמר סברי מרנן ושומעים ומכוונים לברכה ולא אוכלים ועונים אמן, אחד מברך לכולם ב.

עין משפט ג.

או"ח סימן קפא סעיף ו

ו. א. אם המסובין הרבה עד חמשה מתחילין מן המברך ל שהוא יעשה מים האחרונים קודם, ואם הם יותר מתחילין מן הקטן. ואין מכבדין זה את זה ליטול עד שמגיעין לחמשה האחרונים ואז מתחילין מן המברך.

עין משפט ד.

או"ח סימן רטז סעיף יב

יג. ב. בשמים ששמים על הגחלים להריח בהם והם הנקראים מוגמר משיעלה קיטור עשנו קודם מ שיגיע לו הריח מברך, אבל לא יברך קודם שיעלה קיטור העשן ב.

כ. ותיכף יטעם השומע מהכוס כדי שלא להפסיק בין ברכה לשתיה ואח"כ חוזר לאכילתו. כה"ח אות נ"א.

ו אם לא ענו אמן בדיעבד יצאו, כמ"ש בס"י רי"ג סעיף ב'. ויש שמקדימים לומר לחיים או בשמחתכם לפני ברכת היין כי גדול כבוד הבריות ויש שאומרים לחיים רק אחרי הברכה שטועמים קצת כדי להקדים כבוד שמים ואח"כ אומרים לחיים, ועיין בכה"ח אות נ"ה.

ל. דאם הם יותר המברך היה מפסיק הרבה בין נטילה לברכה.

מ. ואם לא בירך יכול לברך כל זמן שעדיין הוא מריח, כה"ח אות ע"ז.

נ. דבעינן סמוך לעשייתו, ואם בירך קודם בדיעבד יצא, שם אות ע"ה.

עין משפט ה.

או"ח סימן רמז סעיף יג

יג. יד. אם המוגמר של עצי בשמים יברך עליו עצי ואם הוא ממין עשב יברך עשבי, ואם הוא של שאר מינים יברך מיני בשמים.

עין משפט ו.

או"ח סימן רמז סעיף ב

ב. אם הריח יוצא ממין העץ מברך "עצי בשמים", ואם יוצא הריח ממיני עשבים מברך "בורא עשבי בשמים", ואם אינו לא מין עץ ולא מין עשב מברך "מיני בשמים".

ב. ג. אם הוא פרי הראוי לאכילה שיש בו ריח טוב מברך "הנותן ריח טוב בפירות" ^פ.

ודוקא שנוטלו להריח בו או לאוכלו וגם להריח בו ^ע, אבל אם אינו נוטל אותו אלא לאכילה ולא נתכוון להריח בו אפי' שהוא מעלה ריח טוב אינו מברך ^פ.

ב. ד. על כולם אם אמר בורא מיני בשמים יצא, ולכן על כל דבר שהוא מסופק מברך מיני בשמים ^ז.

^ט. אבל על קליפתן בלבד יברך מיני בשמים, כי ירדו דרגה. כה"ח אות ט'.
 על הנענע מן הראוי לברך עליו הנותן ריח טוב בפירות, אבל העולם נהגו לברך עליו "עשבי", כה"ח אות י"ג. וכן על ריחן מברכין "עשבי", שם באות י"ד, וכן דעת הבן איש חי, והרודא שהוא מין עשב עיין בכה"ח אות ט"ו.
^י ובכל פעם שאדם מריח יכוון בד' תיבות אלו "ריח ניחוח אשה לה" שכל כוונת הריח תלויה בהם, כה"ח אות ט"ז.
 מי שיש לפניו עצי בשמים ועשבי בשמים, יש שנוהגים לברך ברכה אחת בורא עצי ועשבי בשמים, כמו שמברכין על תרומות ומעשרות, אך לכתחלה יש לברך על כל אחד בנפרד, שם אות י"ט.
^{יא} אם בירך על עצי עשבי, או על עשבי עצי לא יצא, כ"כ הב"ח, ודבר שיש בו ספק דיש לברך עליו מיני בשמים אם בירך עשבי או עצי יצא בדיעבד, כה"ח אות כ'.
^{יב}. ואז מברך שתים, אחת על האכילה ואחת על הריח, ומברך תחלה על האכילה, אבל לדעת הא"ר מברך על הריח תחלה, ועיין בכה"ח אות כ"ח.
^{יג}. דלאו לריח עשוי, מ"א ס"ק ה'. ה"ה בעה"ב שמגיש פירות לאכילה בפני אורחים הגם שמריח מזה ריח טוב כיון שמוגשים לאכילה אין יכול לברך, כה"ח אות כ"ט.
^{יד}. וי"א שמברך שהכל, לכן בדיעבד אם בירך שהכל יצא, ועיין בכה"ח אות ל"ב.
 וע"כ האוכל לימון ממותק בסוכר ובירך עליהם שהכל וכוון לפטור בזה גם הריח יצא, שם אות ל"ג.

על בשמים שהם לאכילה מברך שנתן ריח טוב בפירות.

עין משפט ז. או"ח סימן רמז סעיף ד

ה. ו. על שמן אפרסמון מברך בורא שמן ערב ק.

עין משפט זז. או"ח סימן רמז סעיף ה

ה. ז. שמן זית שכתשו או טחנו עד שריחו נודף מברך עליו עצי בשמים ר.

דף מג:

עין משפט א ב. או"ח סימן רמז סעיף ז

ז. ט. סימלק וחלפי דימא מברכין עליהם בורא עצי בשמים. סימלק י"א שהוא הרוזמרין וי"א היאסמין.

עין משפט ג. או"ח סימן רמז סעיף ט

ט. י. חבצלת אם גדלה בגינה מברך עצי ואם גדל במדבר מברך עשבי ש.

עין משפט ד. או"ח סימן רמז סעיף ח

ה. ח. סיגלי והם מן דודאים מברך עליהם בורא עשבי בשמים.

עין משפט ה. או"ח סימן רמז סעיף ב

עין לעיל דף מג. עין משפט ו.

ק. ו. ברכות מ"ג, והיה גדל ביריחו, ועל שם ריחו הטוב נקראת העיר יריחו וקבעו לו ברכה בפני עצמו משום חשיבותו, רש"י שם.

ועל העץ עצמו מברך עצי בשמים, ואם בירך על שמן אפרסמון עצי בשמים יצא, ב"ח. ר. ומה שלא מברכים עליו הנותן ריח טוב בפירות כיון שאין הריח בפרי אלא ממה שיוצא ממנו שזה השמן, וע"כ מברך על העיקר המוציא את הריח והוא העץ, ועיין בכה"ח אות מ"ט.

ש. הטעם מפני שהגדל בגינה משקין אותו וכו' (כנ"ל למעלה) והגדל במדבר מתייבש. ב"י בשם הרשב"א, וט"ז ס"ק י', ומ"א ס"ק ט"ו.

עין משפט ו.

או"ח סימן רכו פעיף א

א. היוצא בימי ניסן^ה וראה אילנות שמוציאין פרח אומר בא"י אמ"ה שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם.

ואינו מברך אלא פעם אחת בכל שנה ושנה.

אם איחר לברך עד אחר שגדלו הפירות לא יברך^א.

עין משפט ז.

או"ח סימן רמז פעיף א

א. אסור ליהנות מריח טוב עד שיברך קודם שיריח^ב, ולאחריו א"צ

ת. ברכות מ"ג. וי"א דדוקא בחודש ניסן שייכת ברכה זו, גם על דרך הסוד לא יברך לפני ולא לאחרי.

והמדקדקים מקפידים על ב' אילנות וגם יוצאין לשדה לברך. מי שאיחר ולא בירך בחודש ניסן יברך אח"כ בלי שם ומלכות, כה"ח אות א'. ואין לברך אלא על אילני מאכל ואפי' שניהם ממין אחד, אבל לכתחלה יש לחזור אחר ב' מינים, ומקום שיש בו ריבוי אילנות ועשבים, ולברך שם כדי להעלות ע"י ברכתו נצוצי הקדושה מכל מה שיש שם, כה"ח אות ב'. ובכה"ח אות ד' כתב דאין לברך ברכת אילנות בשבת משום שמא יתלוש או יקח בידו הפרחים וכן ע"פ סודן של דברים עי"ז מברר ניצוצי הקדושה והוי איסור בורר, ע"ש. ומאוד יש להזהר ולהעצים כוונתו בברכה זו שהיא לתיקון הנשמות המגולגלות בעצי השדה ויבקש עליהם רחמים. וטוב שיהיו ציבור ויפרשו ג' פרוטות לצדקה כנגד נר"ן, ויהיה בין כולם מ"ה פרוטות ויאמרו קדיש ויהיה עילוי נשמות גדול עי"ז, כה"ח ז'. ועיין שם סדר ברכת האילנות.

א. אלא יברך בלי שם ומלכות אם לא מצא אילנות אחרים שיש להם עדיין פרח.

על פרחי אילנות סרק או ערלה או אילנות מורכבים אין לברך, כה"ח אות י"א.

ב. ברכות מ"ג ע"ב. שנאמר "כל הנשמה תהלל יה" וזה הריח.

הביאו לפניו יין ושמן טוב להריח מברך על היין תחלה דברכת ההנאה קודמת, טור סוף סי' רי"ב.

אם מסופק אם יש בעשב ריח טוב מותר להריח קודם הברכה, וה"ה אם מסופק בעצמו אם יכול הוא להריח מותר קודם לנסות ואח"כ לברך, כה"ח אות ג', בן איש חי פ' ואתחנן אות ב'. אסור להריח בבשמים של הקדש ואף את"ל שאין בו מעילה יש בזה איסור, שם אות ד' מרדב"ז.

מותר להריח בפרחי האילנות של ערלה אע"פ שיש בהם עיקר הפרי, אבל אסור להריח בפרי אם גדל קצת כיון שהוא ערלה, מרדב"ז סי' מ"ד.

דבר שאסור באכילה ולא בהנאה מותר להריח בו אפי' לכתחלה ויש אוסרים, כה"ח אות ג'.

הדס שנתלש בשבת או ביו"ט מותר להריח בהם בלי שיטלטלם, ובשו"ע בסי' של"ו סעיף י"ד פסק דגם במחובר מותר להריח בהדס בשבת מבלי שיגע בו, ע"ש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לברך כלום א.

עין משפט ט. או"ח סימן רטז סעיף יא

יא. יב. הביאו לפניו הדס ושמן להריח בהם ד אם ברכותיהם שוות מברך על ההדס ופוטר השמן, ואם אינם שוות מברך על ההדס תחלה.

עין משפט י. או"ח סימן רו סעיף ד

ה. ו. כל דבר שמברך עליו לאכלו או להריח בו צריך להחזיק אותו ביד ימינו ה בשעת הברכה.

ג. דאחרי הריח נגמרה ההנאה והוי כנתעכל המזון, וגם לא שייך בו שביעה, ואם לא בירך בשעה שמריח אין לו לברך אח"כ, כה"ח אות י', ואין לברך עליהם שהחיינו, שם אות י"א.

ד. דאם הובאו לפניו רק להעביר הזוהמה אינו מברך עליהם כמ"ש בסי' רי"ז סעיף ב'.
ה. המבקש מחבירו להושיט לו ספר יקחנו ביד ימין ולא בשמאל, ואיטר יד לדברי המקובלים יאחוז בימין דעלמא, כה"ח אות ל'.
ו. ולא יתחוב הפרי או הדבר בסכין ויברך עליו דזה שני הפכים שהסכין מקצר ימיו, ואם דרך הדבר לאוחזו במזלג אם אפשר יהיה במזלג של כסף ולא מברזל, ואם א"א יאחזנו ביד, כה"ח אות ל"א.